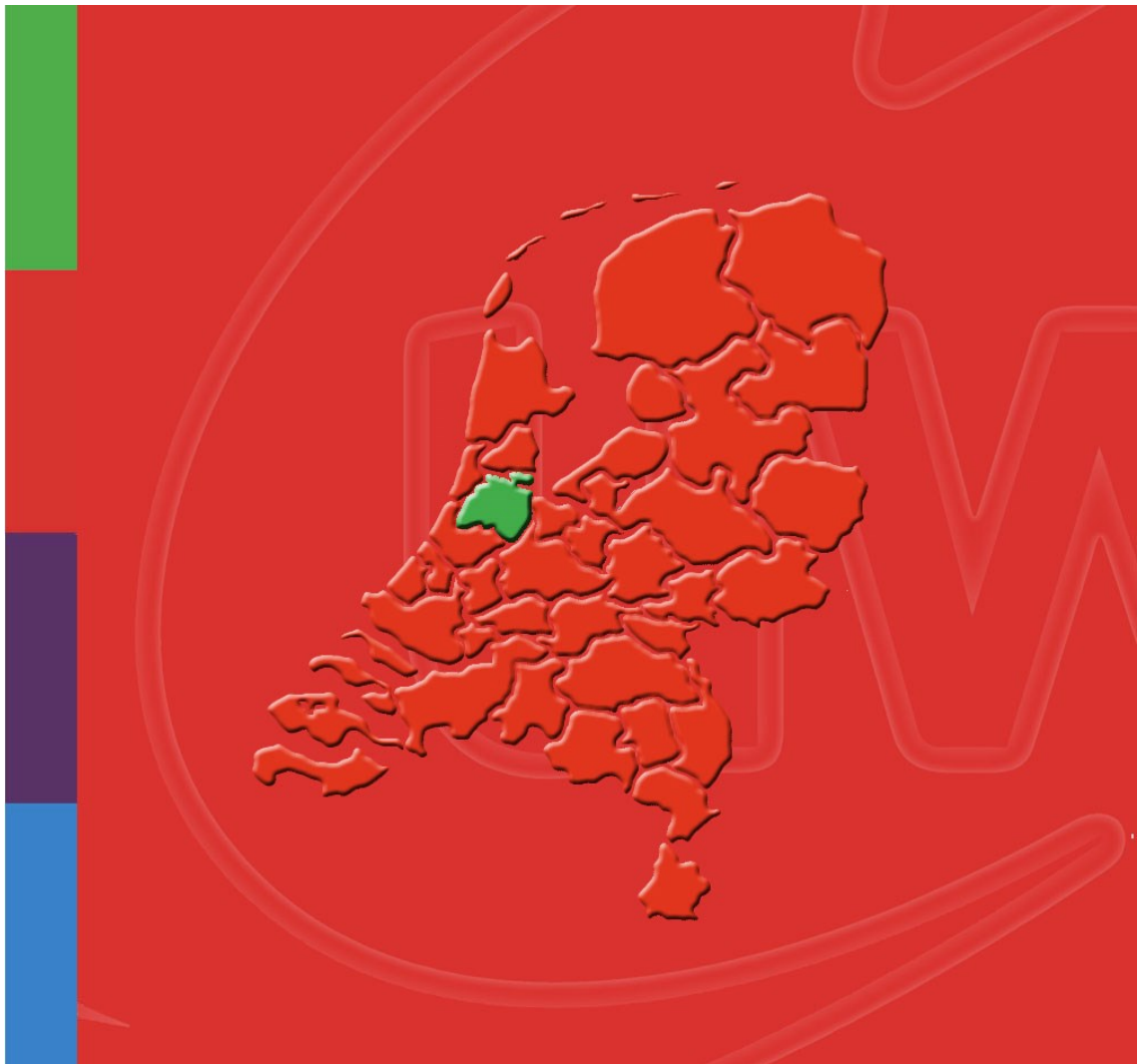

Samenvatting Regio in Beeld

Groot Amsterdam

Oktober 2017

Een arbeidsmarkt in verandering

De Nederlandse arbeidsmarkt verandert: de werkgelegenheid blijft aantrekken, het aantal vacatures groeit en de werkloosheid krimpt. Ook wordt de arbeidsmarkt steeds flexibeler en hebben technologische veranderingen hun weerslag op de arbeidsmarkt. Nieuwe beroepen en banen ontstaan, terwijl er ook werk verdwijnt en andere – vaak hogere – eisen worden gesteld aan bestaande banen. Vooral in het middensegment dreigen door de technologische vooruitgang banen te verdwijnen. De groei van de werkgelegenheid is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om voor alle groepen een daling te realiseren.

De tweedeling op de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren toegenomen. De sterkste positie op de arbeidsmarkt is er voor vakspecialisten in de ICT, techniek en de zorg. Werkenden in deze richtingen zullen weinig moeite hebben hun baan te behouden; werkzoekenden beschikken over een gunstige concurrentiepositie.

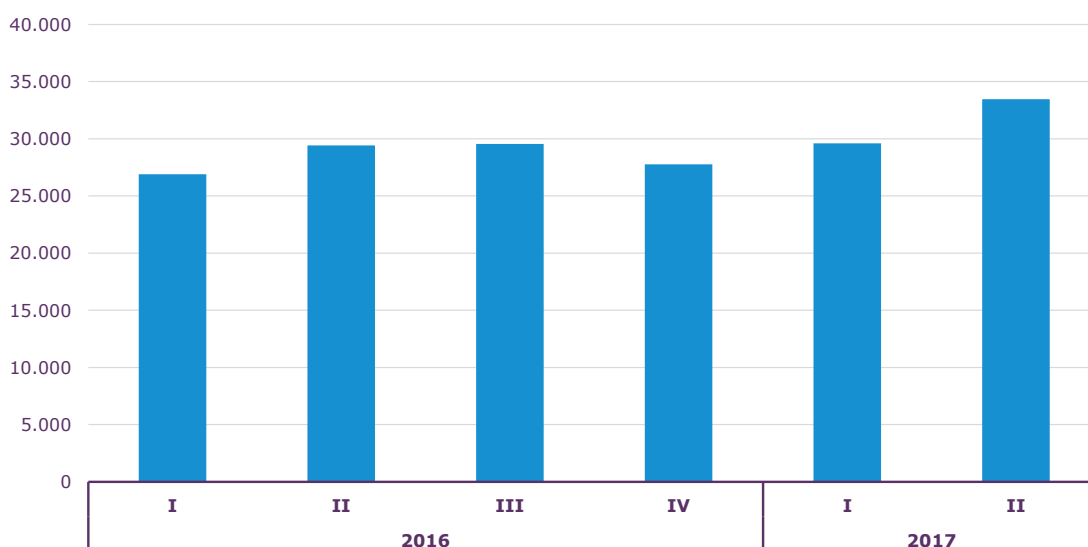
Er zijn echter ook groepen met een structureel slechte arbeidsmarktpositie. Het gaat dan om laagopgeleiden, specifieke beroepsrichtingen, niet-westerse migranten, oudere langdurig werklozen en arbeidsbeperkten.

Een groeiende werkgelegenheid en vacaturemarkt in Groot Amsterdam

De economie in Nederland groeit. De werkgelegenheid trekt in vrijwel alle sectoren aan. Het aantal vacatures groeit fors.

- Voor de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam verwacht UWV dat het aantal banen van werknemers in 2018 met 3,0% toeneemt tot 948.000. Dat ligt ruim boven de landelijke groei van het aantal banen met 1,8%. Dit komt vooral doordat sterk groeiende dienstverlenende sectoren (ICT, zakelijke dienstverlening), maar ook sectoren als vervoer (Schiphol) en horeca naar verhouding in de regio sterker vertegenwoordigd zijn dan landelijk.
- De meeste nieuwe banen – in absolute aantallen gezien – ontstaan in 2018 in de overige zakelijke diensten (waaronder de uitzendbranche valt), de specialistische zakelijke dienstverlening en de detailhandel. Daarna volgen de zorg & welzijn, vervoer en groothandel.
- In het eerste halfjaar van 2017 ontstonden 63.000 vacatures, gemiddeld ruim 30.000 per kwartaal. UWV verwacht dat de vacaturemarkt in 2017 en 2018 blijft groeien.

Ontstane vacatures per kwartaal, Groot Amsterdam, 2016-2017

Bron: CBS, bewerking UWV

WW daalt, bijstand neemt toe

Eind 2016 telt de potentiële beroepsbevolking in Groot Amsterdam 942.200 personen. Hiervan ontvangt een deel een sociale zekerheidsuitkering, zoals WW, bijstand of een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

- In Groot Amsterdam hebben relatief minder mensen een uitkering dan landelijk. Dat geldt zowel voor de WW als voor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.
- Het aantal WW-uitkeringen in Groot Amsterdam is in 2016 gestegen tot 27.800, dit is 1% meer dan een jaar eerder. Verwacht wordt dat in 2017 de WW in Groot Amsterdam met 8% daalt.
- Eind 2016 waren er in Groot Amsterdam 47.320 personen met een bijstandsuitkering. Een jaar eerder waren dat er 46.410, een toename met 2%. Landelijk was de stijging in 2016 omvangrijker met 3,5%.
- Landelijk gezien komt de stijging vooral door nieuwe wetgeving en de toestroom van asielzoekers.

- In 2016 stroomden in Groot Amsterdam 2.160 mensen in aansluiting op de WW door naar de bijstand, een doorstroompercentage van 6,9%. Vanuit de bijstand gezien is dit een belangrijk deel van de nieuwe uitkeringen. Het gaat dan bijna om een vijfde van het aantal nieuwe bijstandsontvangers.

Sociale zekerheidsuitkeringen en hun aandeel in de beroepsbevolking, Groot Amsterdam en Nederland, december 2016

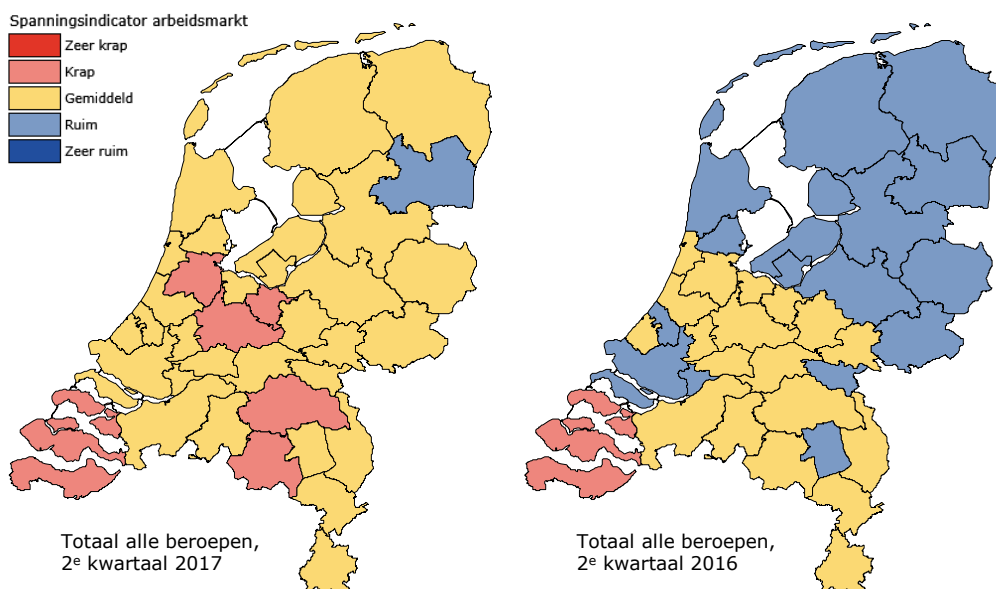
	Groot Amsterdam		Nederland
	aantal	aandeel in beroepsbevolking	aandeel in beroepsbevolking
Beroepsbevolking	680.000		
WW	27.810	4,1%	4,6%
Bijstand tot AOW-leeftijd	47.320	7,0%	5,2%
Arbeidsongeschiktheid (AO)	48.930	7,2%	8,9%
<i>waarvan Wajong</i>	12.190	1,8%	2,8%
<i>waarvan WAO</i>	20.180	3,0%	3,3%
<i>waarvan WIA</i>	16.560	2,4%	2,8%

Bron: CBS en UWV

Meer kansen op werk in Groot Amsterdam

De spanning op de arbeidsmarkt – dat is de verhouding tussen openstaande vacatures en kortdurend werkzoekenden – neemt in Groot Amsterdam toe.

35 arbeidsmarktregio's, 2e kwartaal 2016 en 2e kwartaal 2017

Bron: UWV

- In het afgelopen jaar veranderde Groot Amsterdam van een gemiddelde arbeidsmarkt in een arbeidsmarkt met een krappe spanning. Dit betekent dat er meer vraag dan aanbod is.
- Werkgevers ondervinden steeds meer knelpunten bij het invullen van vacatures. Werkzoekenden beschikken gemiddeld genomen over een verbeterde concurrentiepositie, zij hebben meer kans op het vinden van werk. Er zijn echter grote verschillen tussen beroepsgroepen als het gaat om de kans op werk.
- Veel werkzoekenden in Groot Amsterdam hebben een gemiddelde tot (zeer) goede concurrentiepositie.
- Van de beroepen die veel voorkomen onder werkzoekenden in Groot Amsterdam hebben vooral commercieel medewerkers binnendienst, magazijnmedewerkers, schoonmakers, medewerkers bediening horeca, medewerkers klantenservice, marketingmanager, winklassistent, salesmanager, marketing medewerker, accountmanager en projectmanager een goede concurrentiepositie.
- Voor veel voorkomende beroepen als administratief medewerker secretariaat, receptionist, financieel-administratief medewerker, productiemedewerker en secretaresse is de concurrentiepositie gemiddeld.

Niet iedereen profiteert echter evenredig van de economische groei. Zo neemt het aantal bijstandsuitkeringen toe en zijn er veel mensen die vanwege een arbeidsbeperking langs de kant staan. Laagopgeleiden, arbeidsbeperkten, 55-plussers en mensen die een beroep uitoefenen waar weinig vraag

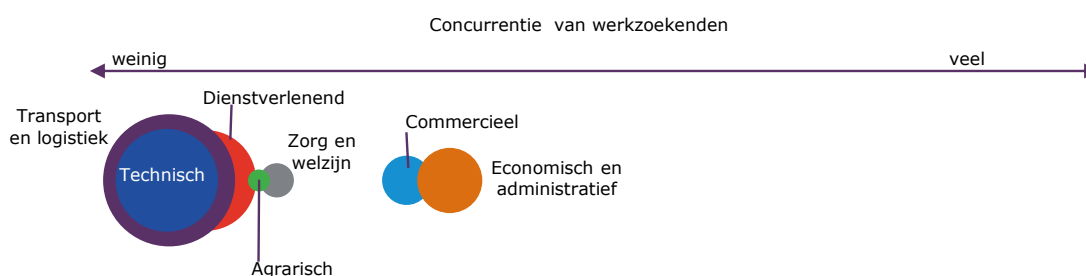
naar is beschikken over een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Ondanks hun zwakke arbeidsmarktpositie biedt de groeiende economie ook hen kansen.

Laagopgeleiden zijn vaker werkloos

Laagopgeleiden zijn mensen zonder startkwalificatie. Zij hebben basisonderwijs, vmbo of mbo-1 als hoogst afgeronde opleiding. De gemiddelde werkloosheid onder laagopgeleiden in Nederland is met 9% hoger dan onder middelbaar (6%) en hoogopgeleiden (4%).

- In Groot Amsterdam worden in 2016 circa 111.000 mensen tot de laagopgeleiden (inclusief scholieren en mbo-studenten) gerekend. Dat is 16% van de beroepsbevolking.
- In 2016 ontstonden in Groot Amsterdam ruim 38.900 vacatures op laag niveau.
- In Groot Amsterdam vond 67% van de laagopgeleide WW'ers binnen een jaar werk. Uitzendwerk is voor laagopgeleiden belangrijk voor het vinden van een baan. Vooral voor laagopgeleiden met een technisch beroep, een transport & logistiek beroep of een agrarisch beroep zijn uitzendbureaus een belangrijke route naar werk.
- Economisch-administratief personeel op laag niveau vindt het minst vaak werk vanuit de WW. De concurrentiepositie is gunstig voor laagopgeleiden die werk zoeken in technische, transport & logistiek of agrarische richting.

Concurrentiepositie laagopgeleiden naar beroepsrichting, Groot Amsterdam, 6-maandsgemiddelde november 2016 – april 2017

Bron: UWV

Er zijn zeker kansen voor laagopgeleiden, maar verschillende belemmeringen kunnen het moeilijker maken om werk te vinden of te behouden:

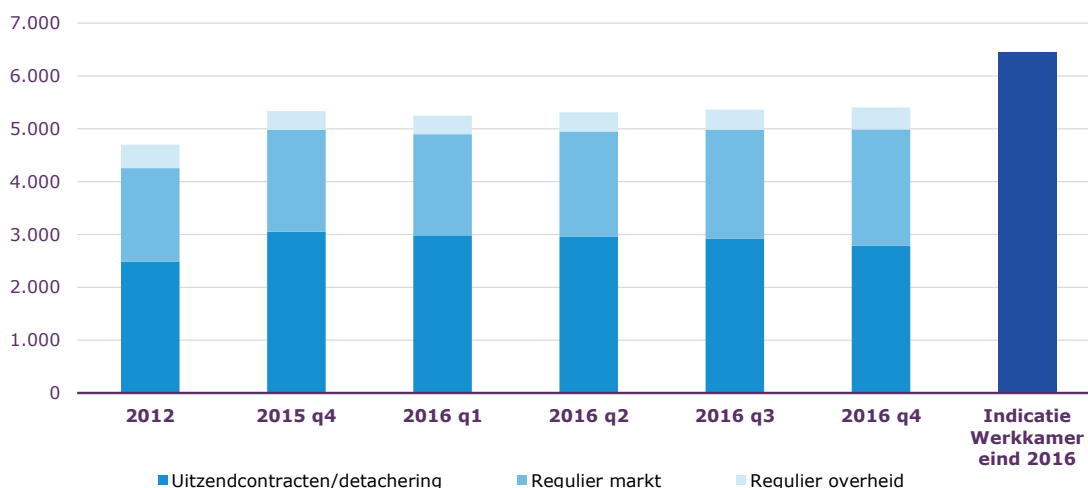
- laagopgeleiden voelen zich gemiddeld genomen vaker ongezond, terwijl beroepen met goede kansen voor laagopgeleiden juist fysiek zwaar zijn;
- laagopgeleiden hebben vaak minder toegang tot uitgebreide sociale netwerken;
- de laagopgeleide beroepsbevolking is sterker vergrijsd en ouderen komen moeilijker aan het werk;
- laagopgeleiden ondervinden relatief veel concurrentie op de arbeidsmarkt van andere groepen (scholieren, studenten, arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa en hoger opgeleiden);
- soms weten werkgevers en laagopgeleiden elkaar niet goed te vinden.

Arbeidsbeperkten kwetsbaar op de arbeidsmarkt

Arbeidsbeperkten vormen een heterogene groep die varieert van hoogopgeleiden met een lichte fysieke aandoening tot mensen zonder diploma met een ernstige verstandelijke beperking. Ook de arbeidsmogelijkheden van arbeidsbeperkten lopen uiteen. De arbeidsdeelname verschilt per arbeidsongeschiktheidsuitkering.

- Eind 2015 werkte 18% van de Wajongers in Groot Amsterdam. Dat is lager dan het landelijke aandeel van 23%.
- Bij gedeeltelijk arbeidsgeschikte WGA'ers steeg het aandeel werkenden in Groot Amsterdam tot 36% en in Nederland in 2015 tot 43%. Dat was in Groot Amsterdam de eerste stijging sinds 2011.
- Bij volledig arbeidsgeschikte WGA'ers daalde het aandeel werkenden juist verder, tot 7% in Groot Amsterdam en 8% in Nederland. De afname is wel kleiner dan in een aantal voorgaande jaren.
- Het aandeel werkenden binnen de groep WIA 35-minners steeg landelijk voor het eerst sinds jaren, naar 43%. In Groot Amsterdam is dit aandeel eind 2015 36%. Na 2008 daalde het aandeel in de regio elk jaar.
- Onder WAO'ers daalde het aandeel werkenden in 2014 en 2015 verder. Van de WAO'ers werkte eind 2015 in Groot Amsterdam 17% en in Nederland 18%.
- Groot Amsterdam ligt op koers voor de doelstellingen van de banenafpraak (16%). Eind december 2016 stonden in Groot Amsterdam 212.875 personen in het doelgroepregister. Ten opzichte van de nulmeting is het aantal met 1.971 afgenomen.
- De netto ontwikkeling in het aantal banen volgens de definitie van de banenafpraak ten opzichte van de nulmeting ziet er in Groot Amsterdam als volgt uit: 424 extra banen bij reguliere werkgevers via een dienstverband en 307 extra banen bij reguliere werkgevers via een uitzendcontract of detachering.

Banen volgens banenafpraak, Groot Amsterdam, 2012-2016

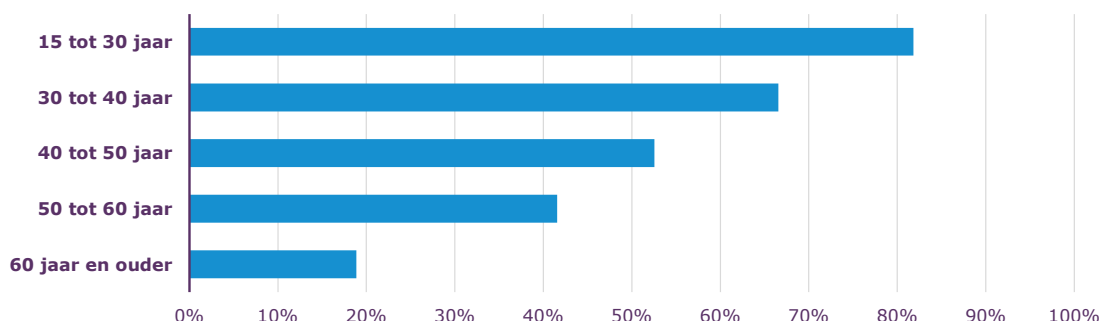
Bron: UWV, Trendrapportage

Grotere kans op langdurige werkloosheid bij 55-plussers

Oudere werknemers verliezen over het algemeen minder snel hun baan dan jongere werknemers. Maar als ouderen hun baan kwijtraken, komen ze moeilijker weer aan het werk.

- Eind 2016 ligt het aandeel langdurig werkloze 55-plussers in Groot Amsterdam met 70% iets hoger dan landelijk.
- In Groot Amsterdam gaat per april 2017 40% van de 26.870 lopende WW-uitkeringen naar 50-plussers. Van die 10.824 WW-uitkeringen heeft weer de helft een verstreken uitkeringsduur van minimaal een jaar. Langdurige werkloosheid verzwakt de arbeidsmarktpositie van werkzoekenden.
- 37% van de 50-plussers in Groot Amsterdam is binnen een jaar weer aan het werk. Voor jongere leeftijdsgroepen is het werkherstattingspercentage duidelijk beter.

Werkherstating naar leeftijdsklasse, Groot Amsterdam, werkherstating in periode juli 2015-juni 2016

Bron: UWV

Er zijn verschillende redenen voor de langdurige werkloosheid onder 55-plussers.

- Werkgevers vinden de verhoudingen tussen loonkosten en productiviteit van 55-plussers vaak een probleem, hoewel gemiddeld het salarisniveau van 55-plussers niet of nauwelijks hoger is dan van werknemers van 40-55 jaar in vergelijkbare functies.
- Werkgevers denken dat het ziekteverzuim van oudere werknemers hoger is dan van jongere leeftijdsgroepen.
- In de ogen van werkgevers presteren 50-plussers slechter dan jongeren op fysieke en mentale belastbaarheid, flexibiliteit, creativiteit, opleidingsbereidheid en vaardigheid met nieuwe technologieën. Maar ze presteren volgens werkgevers juist beter op betrouwbaarheid, betrokkenheid, nauwkeurigheid, sociale vaardigheden en klantgerichtheid.
- De deelname aan scholing, trainingen en cursussen van mensen met een hogere leeftijdsklasse is relatief laag. De scholingsachterstand is de afgelopen jaren wel wat kleiner geworden.

Veel administratieve beroepen verdwijnen

Vooral werkzoekenden met een opleiding, werkervaring en competenties waarnaar weinig vraag is, komen moeilijk aan de slag. Eén van de groepen waarvoor dit het duidelijkst zichtbaar is op de

arbeidsmarkt zijn de administratieve beroepen. De financiële sector is zeer belangrijk voor groot Amsterdam, dus ontwikkelingen als automatisering en digitalisering hebben een grote impact in de regio. Er is zeer veel concurrentie onder werkzoekenden onderling.

Naast administratieve beroepen zijn er ook andere beroepen met een ongunstige concurrentiepositie in Groot Amsterdam. Voor deze beroepen is het aanbod van werkzoekenden groot ten opzichte van de beschikbare vacatures. Werkzoekenden in deze beroepen kunnen overstappen naar andere beroepen dan waar ze voorheen werkten of met een arbeidsmarktgerichte scholing hun kansen vergroten. UWV heeft voor een aantal beroepen de mogelijkheden voor overstappen in beeld gebracht:

- verkoper;
- medewerker bedrijfsrestaurant;
- medewerker facilitaire dienst;
- administratief medewerker;
- secretaresse;
- receptionist;
- sociaal-cultureel werker.

Uitdagingen voor de regionale arbeidsmarkt

De werkgelegenheid in Groot Amsterdam zit, zoals in voorgaande hoofdstukken beschreven, flink in de lift gezien een toenemend aantal vacatures en een dalend aantal WW-uitkeringen. Groot Amsterdam dankt zijn hoge werkgelegenheid onder andere aan de internationale oriëntatie. Veel internationale hoofdkantoren zijn gevestigd in de regio. Daarnaast blijft Amsterdam onverminderd populair bij zowel binnen- als buitenlandse toeristen. De sterk vertegenwoordigde culturele- en recreatiesector met een groot aanbod aan musea, theaters en festivals zorgt elk jaar weer voor een recordaantal bezoekers. Dit uit zich in een toenemend aantal vacatures. Er is echter ook sprake van een aantal uitdagingen.

- Er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. Toen de arbeidsmarkt voorzichtig tekenen van herstel begon te vertonen heeft een groep werkzoekenden die zich tijdens de economische recessie tijdelijk van de arbeidsmarkt had afgekeerd de weg naar de arbeidsmarkt terug gevonden. Hierbij valt te denken aan langdurig werklozen, vrouwen, niet westerse migranten en 50-plussers. Dit betekent dat de onderlinge concurrentie op de arbeidsmarkt toeneemt.
- Er is een groep werkzoekenden die de aansluiting met de arbeidsmarkt niet kan maken. Voor een deel zullen dit mensen zijn voor wie een omscholing of bijscholing niet haalbaar is. Het gaat dan met name om mensen zonder startkwalificatie of met maximaal mbo 2 als hoogst genoten opleiding. Het is belangrijk ook voor deze mensen een passend aanbod te hebben.
- Een groot aantal banen, met name op administratief en financieel gebied, zijn verdwenen. Deze banen zijn komen te vervallen door vergevorderde automatisering en digitalisering en komen ook niet meer terug.
- De arbeidsmarkt van nu is een andere dan van pakweg tien jaar geleden. In toenemende mate hechten werkgevers en consumenten waarde aan vaardigheden als klantgerichtheid, pro-activiteit en communicatieve vaardigheden. Dit stelt hogere eisen aan werknemers.
- Tijdens een periode van krapte op de arbeidsmarkt, is een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt belangrijker dan ooit. Het is van belang dat er voldoende studenten afstuderen in richtingen waar op de markt behoefte aan is.
- In 2016 was een lichte toename van het aantal bijstandsgerechtigden te zien. Als de doorstroom van de WW naar de bijstand beperkt kan worden, zal dit effect hebben op de totale bijstandspopulatie van Groot Amsterdam.
- Weliswaar stroomt een gedegen aantal uitkeringsgerechtigden na verloop van tijd uit naar werk, maar (te) vaak betreft het hier dienstverbanden van tijdelijke aard. Veel arbeidscontracten zijn flexibel en worden niet altijd verlengd. Hiermee is de uitstroom niet duurzaam en keert de klant uiteindelijk terug in de WW en vervolgens mogelijk naar de bijstand.
- Hoe groot de inspanningen van de gemeenten, UWV en andere sociale partners ook is, er ligt ook een belangrijke rol bij werkgevers. Het is belangrijk dat werkgevers mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans gunnen om hun toegevoegde waarde voor een organisatie aan te tonen. De sociale impact van grote bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen kan enorm groot zijn.

Op veel gebieden gaat het goed met de arbeidsmarkt in Groot Amsterdam. Er ligt echter ook een aantal uitdagingen. Deze hebben met name betrekking op het overbruggen van de kloof tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Deze uitdagingen kunnen het beste met alle betrokken partijen op regionale schaal aangepakt worden.

Colofon

Regio in Beeld

Regio in Beeld is een jaarlijkse uitgave van UWV

Auteur

Alexandra Benning

Inlichtingen

arbeidsmarktinformatie@uwv.nl

Redactieadres

UWV

Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postbus 58285

1040 HG Amsterdam

Eindredactie

Suzanne IJzerman

Roelof van der Velde

Regio samenstelling

De arbeidsmarktregio Groot Amsterdam is het werkgebied van Werkplein Groot Amsterdam. De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, De Ronde Venen en Uithoorn maken deel uit van deze arbeidsmarktregio.

Disclaimer

Meer informatie is te vinden op www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie.

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

UWV © 2017

